

AUDĒJU DEJA

Latviešu deja 8 pāriem

H. Sūnas choreografija un apraksts

Audēju deja ir veltījums mūsu izcilajiem audējiem.

Dejai krāsainību piedod daudzie precīzi izpildītie darba procesa un auduma raksta atveidojumi: stelli klaboņa, piesitienu akcenti, kas ar soļu maiņas kāpinājumiem un kritumiem iekļaujas muzikas pavadījumā.

Novietojums

Katrā pusē aiz kulisēm nostājas 4 pāri, kolonā pa 2 (1. zīm.). Kreisajā pusē (no skatītāja) nepāru skaitļi, labajā — pāru skaitļi. Iekšējās rokas sadotas, ārējās nolaistas gar sāniem.

Uznāciens

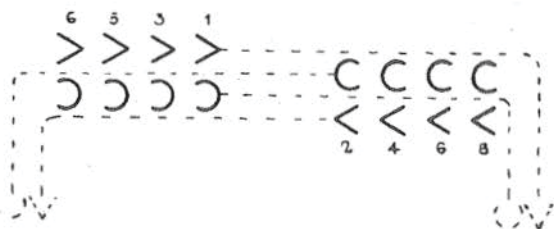
(1.—16. t.)

Muzikas intensitāte kāpināma, sākot ar 9. takti.

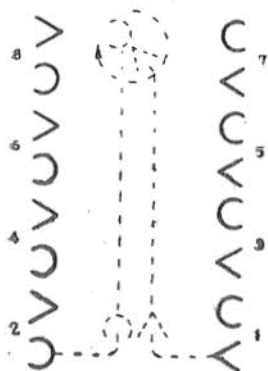
1.—8. t. — Dejojāji stāv aiz kulisēm.

9.—16. t. — Tie sāk virzīties ar otro soli

(1. zīm., punktētās līnijas). 16. taktī, nostājoties gatvēs (2. zīm.), piesīt 2 reizes kājas. Gatves rindas 4 soļu atstatumā viena no otras.

1. zīm.

2. zīm.

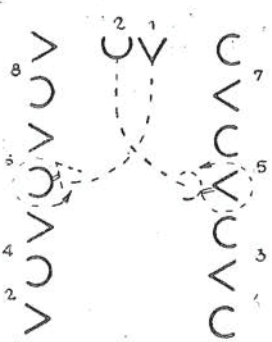
Pirmais gājiens

(1.—16. t.)

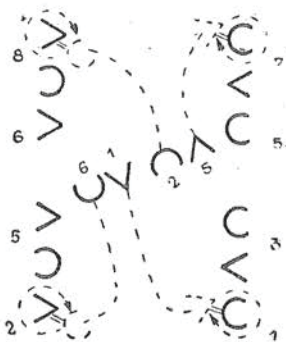
Muzikā akcentējama takts pirmā daļa.

1.—2. t. — 1. pāra puisis un 2. pāra meita ar pirmo soli skrien viens otram pretī (2. zīm., punktētās līnijas). Puisis ar kreiso roku satver meitas labo, sadotās rokas izstiepj uz priekšu, malējās rokas paceltas sānis plecu augstumā.

- 3.—4. t. — Abi turpina skrējienu pa gatves vidu uz skatuves dibenplānu.
 5.—8. t. — Strauji griežas labajos elkoņos, kreisās rokas paceltas plecu augstumā.
 9.—10. t. — Abi skrien atpakaļ uz gatves centru. Puiša labā roka sadota ar meitas kreiso, ārējās rokas paceltas
 11.—12. t. — Meita, ejot pa priekšu garām puisim, ar galvas pamājienu uzaicina 5. pāru puisī; tāpat puisis uzaicina 6. pāru meitu, un abi pāri griežas kreisajos elkoņos, labās rokas paceltas (3. zīm.).
 13.—14. t. — 1. puisis ar 6. meitu un 5. puisis ar 2. meitu (4. zīm.) turpina skriet ar pirmo soli uz gatves galiem. Iekšējās rokas sadotas un izstieptas plecu augstumā uz priekšu, malējās paceltas.

3. zīm.

4. zīm.

- 15.—16. t. — 1. puisis uzaicina 1. meitu, 6. meita — 2. puisī, 2. meita — 8. puisī un 5. puisis — 7. meitu. Visi 4 pāri apgriežas labajos elkoņos, kreisās rokas paceltas.

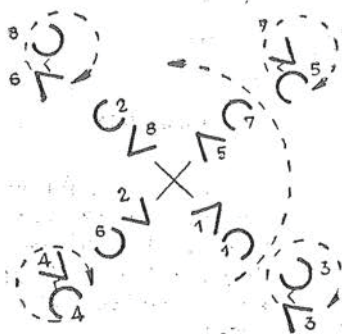
Gatvēs stāvošie pa šo laiku (1.—16. t.) izpilda pirmo soli uz vietas (akcentējot takts pirmo daļu), dzīvi sekojot notiekošajam.

Otrais gājiena

(1.—16. t.)

Muzikā akcentējama takts otrā daļa.

- 1.—8. t. — 4 vidējie pāri ar pirmo soli griež titaviņas: puīši sodadas kreisajās rokās, ar labajām aptver meitu ap vidu. Meitai kreisā roka uz puiša labā pleca (vajējais satvēriens), malējā (labā) pacelta (5. zīm.).

5. zīm.

4 malējie pāri sadodas virs galvas paceltajās izstieptajās labajās rokās (kreisās rokas nolaistas stingri gar augumu) un griežas apkārt uz vietas ar otro soli; akcents uz takts otro daļu (1. att.).

- 9.—16. t. — Vidējo pāru puīši atlaiž sadotās kreisās rokas un apgriežas pa pāriem tā, lai vidū labajās rokās sadotos meitas. Titaviņas griež uz otru pusi. Puīšiem malējās (kreisās) rokas paceltas. Malējie pāri sadodas virs galvas izstieptajās kreisajās rokās (labās stingri gar sāniem) un griežas ar otro soli uz pretējo pusi.

Trešais gājiens

(1.—16. t.)

Muzikā akcentējama takts pirmā daļa;
no 9. takts to izpilda klusināti.

1.—14. t. — Vidējie pāri ar pirmo soli griežas uz vietas, sadevušies labajos elkoņos. Kreisās rokas paceltas (6. zīm.). Malējie pari, nostājušies savās gatves vietās, izpilda pirmo soli uz vietas.

5.—8. t. — 2. un 8. puisis un 1. un 7. meita atgriežas savās gatves vietās un pievienojas maļās stāvošajiem, izpildot pirmo soli uz vietas (6. zīm., punktētās līnijas).

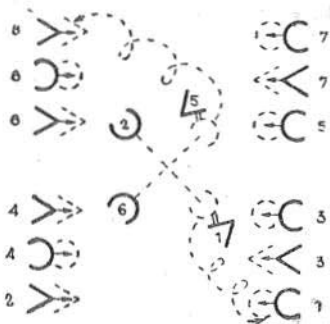
Vidū palikušie izveido 2 pārus, kuri griežas kreisajos elkoņos. Labās rokas paceltas. Pāri izveidojas šādi: 2. meita aizskrien uz skatuves priekšplānu pa priekšu 6., 6. meita savukārt pie 5. puīša skatuves dibenplānā. Griežoties skatuves dibenplānā, pāris pievērzas 8. pāra puisim, bet skatuves priekšplānā pāris pievērzas 1. pāra meitai (7. zīm.).

Gatves rindas 8. taktī pievērzas soli tuvāk viena otrai.

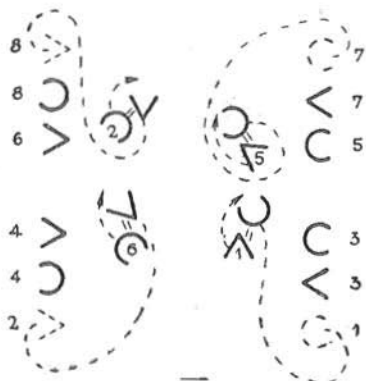
9.—16. t. — Abi pāri (katrs savā gatves rindas galā) iesāk skrējieni ar pirmo soli (8. zīm.). Iekšējās rokas sadotas un izstieptas plecu aug-

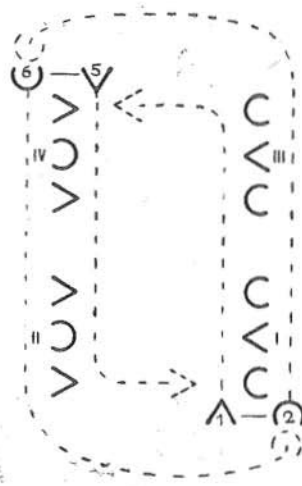
1. att.

6. zīm.

7. zīm.

8. zīm.

stumā, lai skrejot neskartu gatvēs stāvošos, kuri pa trim reizē pietupstas abu pāru garām skriešanas brīdī, t. i., vispirms reizē pietupstas pirmais un ceturtais trijnieks un, kad abi pāri skrējienā pienākuši pie trešā un otrā trijnieka, arī tie reizē notupstas (muguras nesaliekas). Līdzko skrējējpaari ir garām, trijnieki pieceļas. Gatvēs stāvošie izpilda pirmo soli uz vietas (izņemot notupšanās brīdī) un visu laiku ik takts sākumā sit plaukstas.

Abiem pāriem jāapskrien visi 4 trijnieki un 16. taktī veikli jāieņem savas vietas gatvē.

Ceturtais gājiens

(1.—16. t.)

Muzika izpildāma dzīvi.

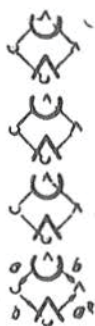
1. t. — Dejojāji nostājas, kā parādīts 9. zīmējumā. Rokas sānos. Visi virzās ar pirmo soli pa labi; katra gatves rinda iziet 2 līnijās.
2. t. — Atkal izveidojas viena rinda, tikai dejojāju vietas citas (9. un 12. zīm.). Labais plecs pagriezts uz priekšu.
3. t. — Izejas stāvoklis parādīts 10. zīmējumā. Visi virzās pa kreisi (arī galējie), paejot garām pretim nākošajam ar pagrieztiem labajiem pleciem un skatu pār labo plecu.

4. t. — Izveidojas viena līnija, tagad uz priekšu pagriezts kreisais plecs (2. att.). Galējie pagriežas pa labi un nostājas vienā rindā (10. un 12. zīm.).

Tālāk dejo, kā parādīts 11. zīmējumā, t. i., atkārtojas tā pati darbība, kas 1. taktī (9. zīm.).

9. zīm.

10. zīm.

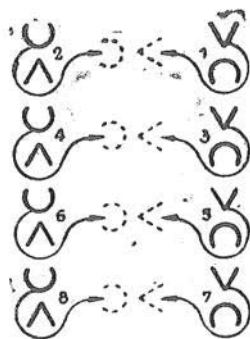
11. zīm.

12. zīm.

2. att.

13. zīm.

16. taktī pāru dejotāji satiekas savas gatves rindas pretējās vietās un, pagriežoties viens pret otru, piesit 2 reizes kājas (13. zīm.). So gājienu mēdz saukt par «mazo nīšu» gājienu, jo tas atgādina nīšu maiņas.

Piektais gājiens

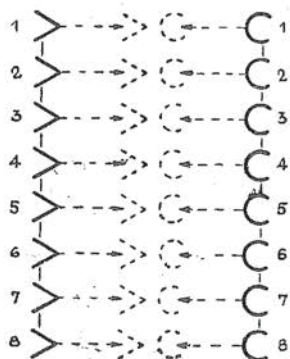
(1.—16. t.)

Muzikā akcentējama takts otrā daļa.

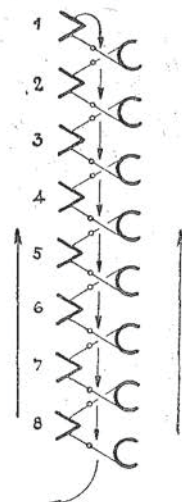
- 1.—2. t. — Nepāra skaitļu pāri sadodas labajās, pāra skaitļu pāri — kreisajās virs galvas izstieptajās rokās (malējās gar sāniem) un griežas ar otro soli uz vietas (13. zīm.).
- 3.—4. t. — Pāra skaitļu meitas un nepāra skaitļu puisi turpina iet ar otro soli viens otram pretim. Rokas gar sāniem. Malējie izpilda otro soli uz vietas.
- 5.—8. t. — Satiekoties gatvju vidū, meitas un puisi (14. zīm., punktētās līnijas) sadodas virs galvām izstieptajās labajās rokās (kreisās gar sāniem) un griežas ar otro soli apkārt. Malējie turpina izpildīt otro soli uz vietas.
- 9.—10. t. — Pāra skaitļu meitas un nepāra skaitļu puisi turpina gājienu ar otro soli uz pretējo gatvi. Malējie turpina izpildīt otro soli.
- 11.—12. t. — Pienākušās pāra skaitļu meitas ar nepāra skaitļu meitām un pienākušie nepāra skaitļu puisi ar pāra skaitļu puisiem griežas ar otro soli izstieptās, virs galvas sadotās labajās rokās (kreisās gar sāniem).
- 13.—16. t. — Strauji nolaižot izstieptās rokas, puisi un meitu rindas (rokās sadevušās) iet

14. zīm.

15. zīm.

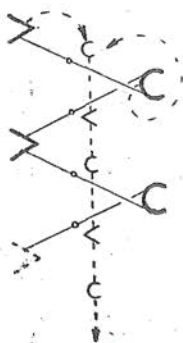
16. zīm.

viena otrai pretī ar otro soli (15. zīm.). Malējiem puišiem un meitām rokas sānos. 16. takti, nonākot izstieptu roku attālumā viens no otra, piesīt 2 reizes kājas. Meitas, pārlikušas kreiso roku krustiski pāri labajai, sadodas ar puišu izstieptajām nekrustotajām rokām šādi: 1. puisim kreisā roka ielikta sānos, labā sadota ar 1. meitas (savas partneres) kreiso roku, kas ir krustiski pārlikta labajai. Šas meitas labā roka (pārlikta krustiski kreisajai) sadota ar 2. puīša kreiso roku, bet puīša labā roka sadota savukārt ar 2. meitas (savas partneres) kreiso roku, kas arī krustiski pārlikta labajai. Tāpat sadevušies visi nākošie pāri. Galējā — 8. puīša labā roka sadota ar 8. meitas (savas partneres) kreiso roku; meitas labā roka ielikta sānos (16. zīm.).

Sestais gājiens

(1.—16. t. ×2)

Muzikā akcentējama takts pirmā daļa; tā sākama klusināti, pamazām kāpinot.

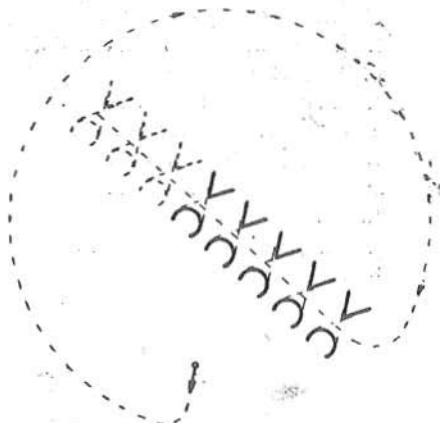

17. zīm.

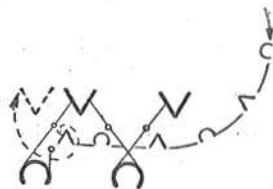
1.—16. t. — Savstarpēji sadotās rokas 1. takts sākumā dejojāji spēji paceļ uz augšu. 1. puisis, iegriežoties ar kreiso plecu un paliekot ar skatu uz puīšu rindu, virzās ar pirmo soli pa gatves vidu zem sadotajām, paceltajām rokām uz skatuves priekšplānu, vedot līdz savu partneri (1. meitu), kas apgriežas zem sava puīša labās rokas, kura sadota ar viņas kreiso (17. zīm., punktētā līnija; 3. att.). Kustība meitai jāizdara veikli un graciozi, neatlaižot savu labo roku no 2. puīša rokas, kurš seko, iegriežot kreiso plecu (līdzīgi 1. puisim); tam savukārt seko viņa partnere, tāpat apgriežoties sadotajās rokās utt. Malējie (gatvē stāvošie) ar pirmo soli uz vietas lēnām virzās sānis uz skatuves

3. att.

18. zīm.

19. zīm.

dibenplānu (16. zīm., bultu virziens). Tālāk rindu ved 1. puisis (18. zīm.).

- 1.—16. t. — Muziku atkārtojot, atkal veidojas gatve (19. zīm.), tikai tagad diagonālē pāri skatuvei (sākot no labā stūra). Puisis griežas pa labi zem paceltās kreisās rokas, kas sadota ar iepriekšējā pāra meitas labo roku. Tā dejojotāji cits aiz cita nostājas gatvē ar sadotām paceltām rokām, zem kurām izlaiž pārējos. Meitām rokas krustojas. 8. taktī gatvē nonākušie piesit 2 reizes kājas.

Septītais gājiens (1.—16. t.)

Muzikā akcentējama takts pirmā daļa; tā kāpināma.

- 1.—16. t. — Gatvēs stāvošie, 1. taktī atlaižot rokas, nostājas, kā parādīts 20. zīmējumā, kamēr pēdējie pāri vēl skrien cauri paceltām rokām uz savām vietām, t. i., jaunā darbība iesākas, pirms iepriekšējā vēl nav pabeigta. Šo gājienu vispirms sāk 1. un 2. pāris, tad pakāpeniski iesaistās pārējie. Pinumu atdarinošo caurlīšanu izpilda šādi: 2. pāris, strauji paceļot sadotās iekšējās rokas (malējās gar sāniem), izlaiž cauri 1. pāri. Pinuma kustībā nākošajā taktī iesaistās

20. zīm.

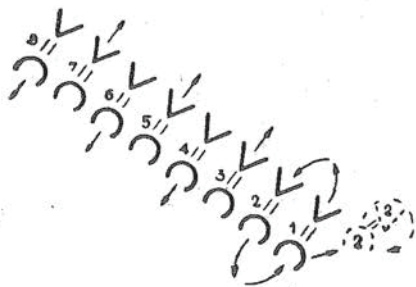
3. pāris, kuru zem paceltajām rokām izlaiž 1. pāris, kas pieliecies un cieši blakus viens otram izlien cauri, lai nākošajā taktī atkal izlaistu 2. pāri (20. zīm., punktētās līnijas). Galā nonākušais 2. pāris, nostāties 1. pāra vietā, atlaiž rokas, pagriežas viens pret otru un atkal, sadodoties rokās, turpina caurlīšanu un caurlaišanu, kā to darīja 1. pāris. Tā ik taktī iesaistās nākošie pāri, lai turpinātu vai nu caurlīšanu, vai caurlaišanu. Kad 1. pāris, nonācis 8. pāra vietā, meita pagriežas pa labi, puisis pa kreisi, un atkal turpinās «pinuma» gājiens atpakaļ, t. i., 8. pāra virzienā, līdz visi nonāk savās vietās.

Astotais gājiens

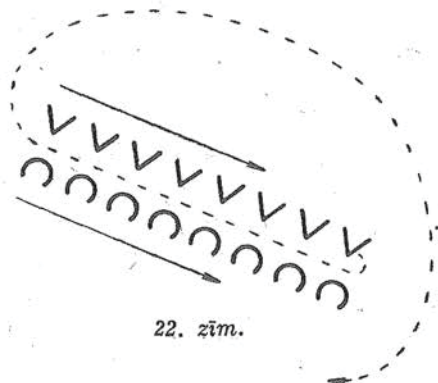
(1.—16. t. $\times 2$ un 1.—8. t.)

Muzikā akcentējama pirmā takts, trešā, plektā utt.

1.—16. t. $\times 2$ un 1.—8. t. — 1. un 2. pāris, līdzko nonācis savās vietās, nostājas viens pret otru, sadodas izstieptajās rokās (abas rokas sadotas plecu augstumā) un sāk tā saukto «lielo nišu» gājienu (21. zīm.), 1. taktī uzsverot pirmo soli; tālākos pirmā soļa skrējienus izpilda klusināti. 3. taktī akcentē sākuma soli, tas ir, tos soļus, kurus iesāk ar labo kāju. Arī šis (astotais) gājiens iesākas jau tad, kad iepriekšējais vēl nav beidzies. «Lielajā nišū» gājienā katrs sekojošais pāris ieslēdzas ik trešajā taktī, t. i., 1., 3., 5. utt., kas savukārt sakrīt ar soļu akcentējumu. Šā gājiena princips līdzīgs ceturtajam gājienam — «mazajam nišu» gājienam; 1. pāris iet pa labi, 2. — pa kreisi (21. zīm.). Abi pāri 1. taktī iet uz malām, 2. taktī atpakaļ uz vidu, tikai mainītās vietās. 3. taktī sāk gājienu 3. pāris, ejot pa labi, bet 1. pāris, nonācis 2. pāra vietā, tagad iet pa kreisi. 2. pāris, nonācis galā un nogaidījis tā saukto

21. zīm.

22. zīm.

brīvgājienu, apgriežas labajos elkoņos, paceļot kreisās rokas (21. zīm., punktētās līnijas), un nostājas 1. pāra izejstāvoklī. Ar 5. takti tas iet pa labi, tāpat kā 1. pāris, un līdzinās pēc tā, pretvirzienā mainoties ar 3. pāri (5. taktī darbību iesāk arī 4. pāris). Tā pakāpeniski iesāk savu

darbību visi pārējie pāri. 1. pāris, nonākot 8. pāra vietā, brīvgājiena laikā arī izgriežas un seko 8. pāra gājienam (tātad abos diagonālos galos nonākušie pāri brīvgājienā izgriežas labajos elkoņos).

1. pāris, nonākot savā vietā, griežas labajos elkoņos 4 taktilis, tad nostājas, kā parādīts 22. zīmējumā. Pakāpeniski visi, kas beiguši «lielo nišu» gājienu, sadodas izstieptajās rokās kā piektā gājiena beigās, meitu krustotās rokas (kreisā virs labās) sadodas ar puīšu rokām. Gatvē nostājušies, visi izpilda pirmo soli uz vietas, akcentējot 1. takti, 3., 5. utt.

Devītais gājiens

(9.—16. t. un 1.—8. t.)

9.—16. t. muzika spēlējamaklusināti, 1.—8. t. kāpināma, akcentējot takts pirmo daļu.

9.—16. t. — 1. puisis lēnām no gatves sāk izvest rindu (pēdējie pāri vēl beidz iepriekšējo gājienu).

1.—8. t. — Visi raiti iziet ar pirmo soli dārziņā (izgājiens no gatves rindā aprakstīts sestajā gājienā un parādīts 22. zīmējumā).

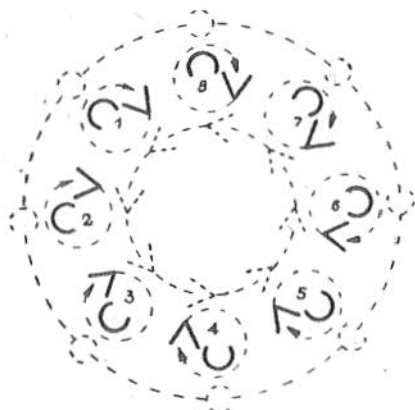
Desmitais gājiens

(9.—16. t. un 1.—8. t.)

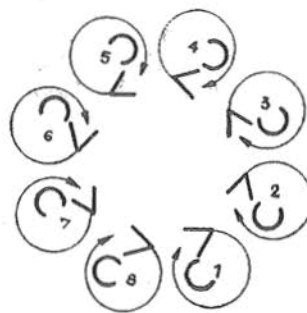
Muzikā akcentējama takts otrā daļa, intensitātei pakāpeniski pieaugot.

9.—16. t. — Nonākuši dārziņā, dejojāji nostājas, kā parādīts 23. zīmējumā.

Pāra partneri, iegriežot labos plecus, ar skatu pār labo plecu vienam uz otru (rokas sānos) apgriežas viens ap otru ar otro soli un iziet 2 dārziņos — puīši vidū pa dejas ceļu, meitas ārpusē pret dejas ceļu. Partneri satiekas (24. zīm.) un, atkal iegriežot labos plecus, apdejo

23. zīm.

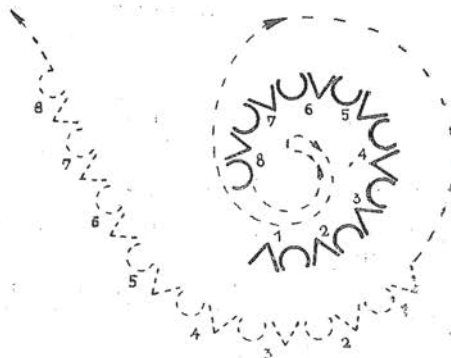
24. zīm.

viens ap otru. Muzikas pirmās daļas 1. takti sāk ar labās kājas stingrāku uzsvaru. Puīši virzās pa dejas ceļu dārziņā iekšpusē, meitas — pa ārpusi pret dejas ceļu. Satiekoties gājienu nobeidz, raiti apgriežoties vienam ap otru un piesitot 2 reizes kājas. Sadodoties rokās, visi izveido vienu kopēju dārziņu. Nesadodas 1. puisis un 8. meita, kuri malējās rokas ieliek sānos.

Vienpadsmitais gājiens

Sākot ar 9. t., muzika klusināti turpināma, kamēr dejotāji aiziet.

Dejotāji viegli, plaši un ļoti klusi, sekojot 8. meitai, iegriežas spirālē, tad izgriežas ārā un plašā skrējienā atstāj skatuvi (25. zīm.). Audums ir no-austs, un to veikli, viegli un klusi notin.

25. zīm.

Soļu apraksts

Pirmais solis — «skrējiena solis».

Soli vienmēr sāk ar labo kāju un uz visas pēdas, akcentējot takts pirmo daļu (uzsverot ar piesitienu). Pārējos 2 soļus skrien uz pirkstgaliem. Nākošo takti sāk ar kreiso kāju (ar akcentu). Ik takts pirmajā daļā stalti izslietā auguma svaru padod uz tās kājas pusi, ar kuru izdara uzsvaru.

Otrais solis.

Uz «viens» — solis ar labo kāju uz priekšu.

Uz «divi» — akcentējot palēcienus uz abām kājām (uz puspēdas) virzienā uz priekšu (soļa attālumā).

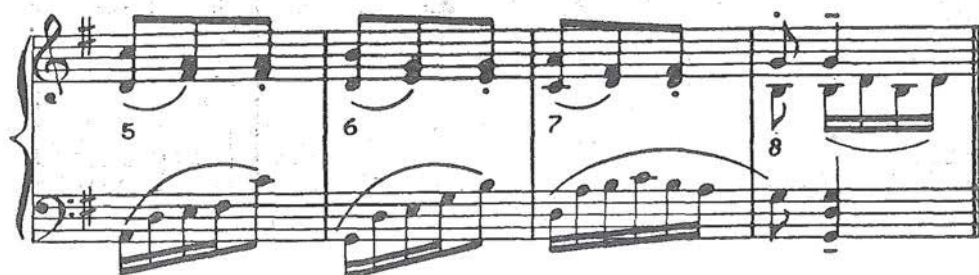
Uz «trīs» — solis ar kreiso kāju uz priekšu.

AUDEJU DEJA

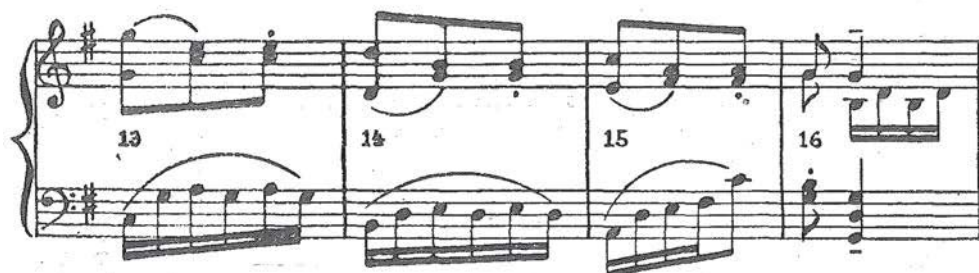
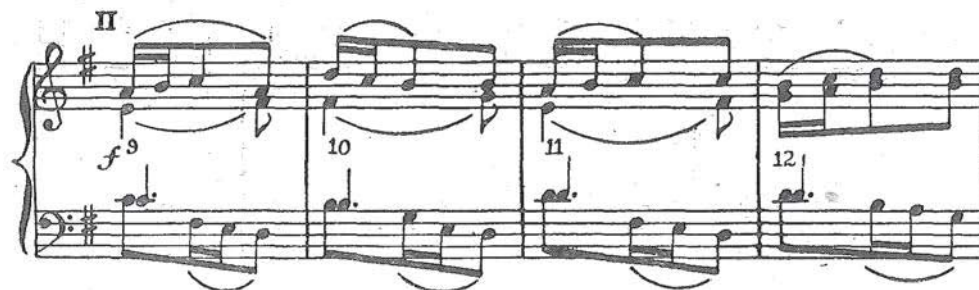
J. Ķepiša apdare

Dzīvi

I

II

III

17 *mf* 18 19 20

This system contains measures 17 through 20. The key signature has one sharp (F#). Measure 17 is marked *mf*. The melody in the treble clef consists of eighth-note pairs: (A4, G#4), (F#4, E4), (D4, C#4), and (B3, A3). The bass line consists of quarter notes: (F#3, E3), (D3, C#3), (B2, A2), and (G2, F#2). Measures 18 and 19 follow the same pattern. Measure 20 features a half-note chord (A3, G#3) in the treble and a half-note chord (F#2, E2) in the bass.

21 22 23 24

This system contains measures 21 through 24. The melody in the treble clef continues with eighth-note pairs: (F#4, E4), (D4, C#4), (B3, A3), and (G#3, F#3). The bass line continues with quarter notes: (E3, D3), (C#3, B2), (A2, G#2), and (F#2, E2). Measures 21-23 follow the same pattern. Measure 24 features a half-note chord (F#3, E3) in the treble and a half-note chord (D2, C#2) in the bass.

IV

25 *f* 26 27 28

This system contains measures 25 through 28. The key signature has one sharp (F#). Measure 25 is marked *f*. The melody in the treble clef consists of eighth-note pairs: (A4, G#4), (F#4, E4), (D4, C#4), and (B3, A3). The bass line consists of quarter notes: (F#3, E3), (D3, C#3), (B2, A2), and (G2, F#2). Measures 26-28 follow the same pattern.

29 30 31 32

This system contains measures 29 through 32. The melody in the treble clef continues with eighth-note pairs: (F#4, E4), (D4, C#4), (B3, A3), and (G#3, F#3). The bass line continues with quarter notes: (E3, D3), (C#3, B2), (A2, G#2), and (F#2, E2). Measures 29-31 follow the same pattern. Measure 32 features a half-note chord (F#3, E3) in the treble and a half-note chord (D2, C#2) in the bass.